

A fejlődő országok államadosságának elengedésére van szükség a koronavírus okozta egészségügyi és gazdasági krízis miatt

A koronavírus járvány súlyos egészségügyi, társadalmi és gazdasági károkat okoz az egész világon, hatása katasztrofális lehet a fejlődő országokban élő százmilliók számára. Ezért több mint 200 civil szervezettel együtt [közös nyilatkozatban](#) sürgetjük, hogy töröljék el a 2020-ban esedékes összes külső adósságtörlesztést számukra és biztosítsanak olyan további sürgősségi finanszírozást, amely nem hoz létre adósságot.

A külső államadosságok 2020-ban esedékes összes törlesztendő tőkéjét, kamatát és költségét véglegesen el kell törölni, nem szabad tovább halmozódniuk a jövőben. Az adósságfizetések eltörlésével érhető el a leggyorsabban, hogy a pénz az államoknál maradjon, és felszabaduljanak a koronavírus-világjárvány okozta egészségügyi, gazdasági és társadalmi krízisek legyőzéséhez szükséges erőforrások.

Az adósságfizetések törlésének megvalósítása

Az adós kormányok megszüntethetik az adósságszolgáltatást, de ezért nem szabad büntetésekkel sújtani őket. Ennek megfelelően minden kölcsönadó egyezzen bele a 2020-ban esedékes adósságfizetések azonnali törlésébe, felhalmozódó kamatok és költségek, valamint büntetések nélkül.

Egy átfogóbb, többoldalú adósságtörlési egyezmény hiányában a kölcsönadók a következő lépéseket tegyék:

- A multilaterális intézmények, beleértve az IMF-et és a Világbankot, tegyék lehetővé az összes tőke, kamat és költség fizetésének megszüntetését 2020 hátralévő részére az összes rászoruló ország számára, legfőképpen a PRGT-országok (Szegénységcsökkentő és Növekedést Támogató Alap) és az IDA-országok (Nemzetközi Fejlesztési Társulás) számára.
- Az IMF és a Világbank ösztönözze a multilaterális és/vagy bilaterális adósságfizetéseket leállító országokat arra, hogy a magánszektorbeli külső hitelezőknek fizetendő adósságok visszafizetését is szüntessék meg. Bármilyen új, IMF-től vagy Világbanktól származó finanszírozás támogatás formájában valósuljon meg, ne kölcsönként, és kötelezzen más kölcsönadókat az adósság átalakítására a bizonytalan fenntarthatóságú esetekben, vagy adjon lehetőséget az adósság átütemezésére akkor, ha az nem fenntartható,ⁱ biztosítva ezzel, hogy a pénz a COVID-19 krízis válaszintézkedéseire legyen fordítható más kölcsönadóknak történő visszafizetés helyett.

- A kölcsönadó kormányok – mind a Párizsi Klub tagjai, mind mások, például Kína, Szaúd-Arábia és Kuvait – töröljék el 2020 fennmaradó részére minden rászoruló ország összes tőke-, kamat- és költség-visszafizetési kötelezettségét, főként a PRGT- és IDA-országokét. Ideális esetben az adósságok eltörlését a kölcsönadók egymás közt koordinálják, de nem szükséges megvárni, míg mind megegyeznek.
- A G20-ak támogassák az országokat a külső magánhitelezőknek való adósság-visszafizetés leállításában.
- A kulcspozíciót betöltő területek, különösen az Egyesült Királyság és New York, hozzanak törvényt annak megakadályozására, hogy 2020-ban a kölcsönadók beperelhessenek kormányokat az adósság visszafizetésének leállítása miatt.
- Az adósságok fizetésének eltörlése és a további finanszírozás legyen mentes a privatizációt, deregulációt és kereskedelmi liberalizációt támogató gazdaságpolitikai feltételelességtől. A krízist külső sokkok okozták: olyan események, amelyeket a Globális Dél államainak nem állt hatalmában kontrollálni.
- Az adósságok fizetésének eltörlését és a további finanszírozást úgy kell megtervezni, hogy segítse a lakosság jogainak és igényeinek védelmét célzó közkiadásokat, és főként fenntartsa és növelje a koronavírus ellen irányuló szociális és egészségügyi kiadásokat, valamint biztosítsa, hogy a rászorulók segítséget kapjanak.

Az adósságválság megoldása

A koronavírus-járvány okozta krízis kezdete előtt számos ország adósságválságban volt. A válság végére még több ország fog még nagyobb, fenntarthatatlan adósságot szerezni. Az adósságok azonnali eltörlését ennek megfelelően tehát össze kell kapcsolni egy átfogóbb, hosszú távú megoldással az adósságválságra. Azért, hogy az adósságok átütemezése hatékonyabb, igazságosabb és sikeresebb legyen, az alábbiakat kérjük:

- Az ENSZ-en keresztül jöjjön létre egy szisztematikus, átfogó és kikényszeríthető folyamat az államadósságok átütemezésére.ⁱⁱ
- Az IMF tegyen közzé világos irányelveket arról, mikor nem fenntartható egy adósság, és kövesse azt a politikáját, amely szerint csak akkor ad kölcsönt nem fenntartható adóssággal rendelkező országoknak, ha fizetéseképtelenség következik be, vagy adósságátütemezés történik.ⁱⁱⁱ

A változtatások megvalósításának még 2020 vége előtt el kell kezdődnie.

A koronavírus-járvány hatásai

A koronavírus okozta globális krízis következtében a nyersanyagárak lecsökkentek, a Globális Dél országai számára a jövőbeli kölcsönök költségei növekedtek,^{iv} a tőke pedig soha nem látott mértékben áramlik ki a fejlődő országokból.^v Az államháztartások bevételei emiatt esni, míg az adósságkifizetések nőni fognak, ahogyan ezekkel egy időben az egészségügyi és társadalmi védelem vírus miatti kiterjesztésének szükségessége is nő. A fejlődő országoknak már a járvány kitörése előtt fokozott sebezhetőséggel és növekvő költségekkel kellett szembenézniük adósságaik tekintetében.^{vi} A közegészségügyi válsághelyzet mérete és a gyors válaszreakciók szükségessége azt jelenti, hogy a kulcsfontosságú állami erőforrásokat haladéktalanul a lakosság segítésére kell fordítani, és nem a hitelezők kifizetésére használni. A vírus eddigi terjedése alapján az idő létfontosságú tényező. A kormányoknak ma kell rendelkezniük a határozott fellépéshez szükséges erőforrásokkal. Bárminemű késlekedés nehezebbé teszi a vírus megfékezését, és költségesebbé a gazdasági károk későbbi helyreállítását, különösen az adós országok számára.

Becsléseink szerint 2020-ban a külső adósságok eltörlésével 19,5 milliárd dollárnyi, bilaterális és multilaterális hitelezőknek fizetendő külső adósság takarítható meg 69 – az IMF által alacsony jövedelműnek minősített – ország számára (ahol adatok elérhetők^{vii}), ezen felül megtakarítható 6 milliárd dollárnyi, magánhitelezőknek fizetendő összeg is. Az eltörlések 2021-re való kiterjesztésével további 18,7 milliárd dollárnyi, bilaterális és multilaterális hitelezőknek fizetendő külső adósság lenne megtakarítható, a magánhitelezőknek fizetett adósság esetében pedig 6,2 milliárd dollár.^{viii}

Az adósságtörlésre irányuló lépések támogatása

Az afrikai államok pénzügyminiszterei sürgetik minden kamatfizetés felfüggesztését a 2020-as évre, valamint szorgalmazzák az instabil államok összes tőke- és kamattörlesztésének felfüggesztését.^{ix} Az IMF és a Világbank támogatja a legszegényebb országok adósságkifizetéseinek felfüggesztését más kormányok felé.^x Az ENSZ főtitkára támogatja az adósságok átütemezését és a kamatfizetés alóli mentesítést 2020-ban.^{xi} Imrán Hán, Pakisztán miniszterelnöke országa és más bizonytalan helyzetű országok adósságainak elengedését kérte.^{xii} Ecuador kongresszusa szintén arra kérte a kormányt, függesse fel az adósságok kifizetését.^{xiii} Március elején Libanon fizetéképtelenné vált külső magánadósságait illetően, és bejelentette, leállítja a külföldi valutában kibocsátott kötvények fizetését.^{xiv} Abij Ahmed Ali, Etiópia miniszterelnöke szorgalmazza az adósságok széles körű elengedését, valamint javasolja, hogy a fennmaradó adósságokat tíz évig ne kelljen fizetni, és az adósságok kifizetését korlátozzák az export 10%-ára.^{xv}

Hivatkozások

¹ Az IMF politikája alapján, ha egy kormány adóssága nem fenntartható, teljes átütemezés (vagy nemteljesítés) következik be a hitelprogram alatt. Az átütemezés az adósság feltételeiben végrehajtott változtatásokat jelenti, amelyek csökkentik azt a mennyiséget, amit a kölcsönadó visszkap. Ha a fenntarthatóság bizonytalan, akkor átalakítást (újraprofilálást) végeznek. Ezzel az adósság visszafizetésének időpontjai eltolódnak a jövőbe, így a kölcsönadókat nem IMF-kölcsönökből fizetik ki.

ⁱⁱ Lásd: *We can work it out: 10 civil society principles for sovereign debt resolution*.

<https://eurodad.org/Entries/view/1547087/2019/09/17/We-can-work-it-out-10-civil-society-principles-for-sovereign-debt-resolution>

ⁱⁱⁱ További információ: https://jubileedebt.org.uk/wp-content/uploads/2019/10/IMF-policy-on-debt-restructurings_English_10.19-1.pdf

^{iv} <https://jubileedebt.org.uk/uncategorized/coronavirus-worsens-debt-crisis-in-poor-countries>

^v <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/23/g20-finance-ministers-talks-hampered-by-us-china-posturing-coronavirus>

^{vi} <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2019/12/19/debt-surge-in-emerging-and-developing-economies-is-largest-fastest-in-50-years>

^{vii} Ez nem az összes ország, amelynek szüksége van az adósságok felfüggesztésére. Az IMF definíciója szerint az alacsony jövedelmű gazdaságok csoportjába tartozik 59 állam, amely jogosult nemzetközi pénzügyi intézmények (IFI) kedvezményes finanszírozására, továbbá 13 közepes jövedelmű kisebb állam, valamint négy ország, amely 2010 óta kikerült a kedvezményezettiségi jogosultság alól.

^{viii} Research by Eurodad: https://eurodad.org/debt_moratorium

^{ix} <https://www.uneca.org/stories/african-finance-ministers-call-coordinated-covid-19-response-mitigate-adverse-impact>

^x <https://www.ft.com/content/6eca167c-6ec0-11ea-9bca-bf503995cd6f>

^{xi} <https://www.un.org/sg/en/content/sg/note-correspondents/2020-03-24/note-correspondents-letter-the-secretary-general-g-20-members>

^{xii} <https://www.brecorder.com/2020/03/17/580790/pm-wants-world-to-consider-writing-off-pakistans-debt-to-help-cope-with-coronavirus/>

^{xiii} <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-23/ecuador-bonds-sink-as-congress-suggests-suspending-debt-payments>

^{xiv} <https://www.nytimes.com/aponline/2020/03/23/world/middleeast/ap-ml-lebanon.html>

^{xv} <https://twitter.com/AbiyAhmedAli/status/1242378606543855616/photo/2>